

«Η κρίση στην Ευρωζώνη και οι επιπτώσεις στην Ελλάδα»

Άγγελος Κότιος

Κοσμήτορας Σχολής Οικονομικών,
Επιχειρηματικών και Διεθνών Σπουδών,
Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Ηράκλειο Κρήτης
25 Φεβρουαρίου 2014

Τι είδους κρίση έχουμε στην Ευρωζώνη;

- Ύφεση και ανεργία, ειδικά των νέων
- Προβληματικό τραπεζικό σύστημα
- Έντονος οικονομικός δυϊσμός: Βόρειες Χώρες – Νότιες χώρες
- Διεθνής ανταγωνισμός
- Έλλειμμα ηγεσίας
- Τελμάτωση της ενοποιητικής διαδικασίας
- Η διάσωση του Ευρώ: όταν το μέσον γίνεται σκοπός

Τι προκάλεσε την κρίση της Ευρωζώνης; (1)

- Η ΟΝΕ ως πολιτικό εγχείρημα, κόντρα στον οικονομικό ρεαλισμό
- Υπερεθνικοποίηση, αποπολιτικοποίηση, ουδετεροποίηση της νομισματικής πολιτικής – αποδυνάμωση άλλων πολιτικών
- Παραμέληση οικονομικής και πολιτικής ένωσης
- Δημιουργία νέου, απολύτως ανταγωνιστικού περιβάλλοντος
- Λάθη και παραλείψεις στην κατασκευή της νομισματικής ένωσης: οικοδόμημα εκτεθειμένο σε διαταραχές

Τι προκάλεσε την κρίση της Ευρωζώνης; (2)

- Ένταξη χωρών με μεγάλες οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές αποκλίσεις
- Λάθη και ασυμμετρίες κατά τη φάση της λειτουργίας της Ευρωζώνης
- Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση 2008 ως διαδικασία αποκάλυψης και πρόκλησης της κρίσης
- Διαφορετικές επιπτώσεις στα κράτη μέλη – διαφορετικές πολιτικές

Η ελληνική κρίση στο πλαίσιο της Ευρωζώνης

- Η ελληνική κρίση είναι το σύμπτωμα βαθύτερων, μακροχρόνιων αιτιών
  - Κρίση χρέους, ανταγωνιστικότητας, θεσμών και πολιτικής
  - Η ένταξη στην Ευρωζώνη ήταν συνδεδεμένη με ευκαιρίες και κινδύνους
  - Λάθος πορεία: καμία αντιμετώπιση κινδύνων, μετατροπή των εύκαιρων σε κίνδυνο
  - Η δημιουργία της ελληνικής «φούσκας» - επίπλαστη ευημερία ή όταν η κατανάλωση προηγείται της παραγωγής
- Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση ως επιταχυντής της ελληνικής κρίσης

Η έναρξη και διαχείριση της ελληνικής κρίσης

- Ο δημοσιονομικός εκτροχιασμός του 2009
- Η αφύπνιση των αγορών και ο ύπνος της πολιτικής
- Ο φαύλος κύκλος οικονομικών και πολιτικών γεγονότων, μείωσης της πιστοληπτικής ικανότητας και αύξησης του κόστους δανεισμού
- Η υπόθεση του Τιτανικού και η αδράνεια του πλοιάρχου
- Η ευρωπαϊκή αντίδραση: «ρίχνω λάδι στη φωτιά»
- Απρίλιος/Μάιος 2009: Η έξοδος από τις αγορές και η είσοδος στο Μνημόνιο
- Ήταν δυνατή η αποφυγή του Μνημονίου;

Μετά το Μνημόνιο

- Υπάρχουν δάνεια χωρίς όρους και προϋποθέσεις;
- Το πρόβλημα της «ιδιοκτησίας» εισαγομένων προγραμμάτων
- **Οι στόχοι:** δημοσιονομική εξυγίανση, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας
- **Τα μέσα:**
  - μείωση κρατικών δαπανών και αύξηση εσόδων για τη δημοσιονομική εξυγίανση
  - εσωτερική υποτίμηση για την ανταγωνιστικότητα
  - διαρθρωτικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις και για τους δύο στόχους

Οι επιπτώσεις: παρατεταμένη, ισχυρή ύφεση με όλες τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνέπειές της

Τα προβλήματα της οικονομικής πολιτικής των Μνημονίων (1)

- Η κεντρική φιλοσοφία: Στήριξη και τιμωρία
- Πρόχειρο σχέδιο οικονομικής πολιτικής – χωρίς αξιολόγηση
- Λανθασμένες υποθέσεις και προβλέψεις
- Βίαιη δημοσιονομική προσαρμογή, χωρίς ιεραρχήσεις στόχων και μέσων
- Διαρθρωτικές αλλαγές με άγνοια των διαρθρώσεων της ελληνικής οικονομίας
- Υποεκτίμηση πολλαπλασιαστών
- Υπερεκτίμηση εσωτερικής υποτίμησης

Τα προβλήματα της οικονομικής πολιτικής των Μνημονίων (2)

- Καθυστερήσεις στην εφαρμογή- καθυστερήσεις στην επίδραση
- Η εθνική αντίσταση στην προσαρμογή
- Απουσία κοινωνικής και αναπτυξιακής διάστασης
- Παθητική αποδοχή, απουσία εθνικού σχεδίου

Απολογισμός και πορεία στο μέλλον (1)

- Πολλές αρνητικές επιπτώσεις, λίγες θετικές
- Πολλά από τα αίτια της κρίσης παραμένουν
- Περιορισμένες δυνατότητες εθνικής αντικυκλικής πολιτικής
- Ευθύνη εθνικού και ευρωπαϊκού συστήματος δράσης
- Οι φαύλοι κύκλοι της ύφεσης βρίσκονται σε εξέλιξη
- Αβεβαιότητα, ανασφάλεια, αστάθεια

Απολογισμός και πορεία στο μέλλον (2)

- Μεγάλες δυνατότητες στο πεδίο των μεταρρυθμίσεων
- Το χρέος δεν είναι βιώσιμο, ούτε η πληρωμή των τόκων
- Αναγκαία η εκ νέου αναδιάρθρωσή του: όμως, ποιος πληρώνει;
- Αναγκαία η στήριξη της ανάπτυξης
- Το ποιο δύσκολο: πολιτική σταθερότητα, κοινωνική συνοχή
- Η διαμάχη Ευρω-ιστών και Δραχμιστών
- Υπάρχει λύση εκτός του ευρωπαϊκού πλαισίου;

THANK YOU!

